

**THƯ VIỆN HÀ NỘI PHỤC VỤ CÔNG CUỘC
XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN THỦ ĐÔ
HƯỚNG TỚI KỶ NIỆM 1000 NĂM
THĂNG LONG - HÀ NỘI (2000 - 2010)**

PHẠM THỊ KIM

PGĐ Thư viện TP. Hà Nội

**I. NHỮNG KẾT QUẢ ĐÃ ĐẠT ĐƯỢC TRONG 2 NĂM
(1999-2000)**

1. Tăng cường nguồn lực thông tin:

Mặc dầu kinh phí dành cho thư viện còn hạn hẹp (năm 1999-2000): Trung bình: 800.000.000đ/năm) song thư viện Hà Nội đã đặt nhiệm vụ phục vụ bạn đọc lên hàng đầu và đã dành 1/3 kinh phí hoạt động cho việc bổ sung vốn tài liệu thư viện. Công tác bổ sung được Thư viện Hà Nội hết sức coi trọng không chỉ đảm bảo số lượng bản sách mà còn phải tiếp tục nâng cao chất lượng vốn tài liệu bằng cách mở rộng các nguồn bổ sung và bổ sung đa dạng các loại hình tài liệu nhằm đáp ứng đầy đủ nhu cầu học tập, nghiên cứu và giải trí của bạn đọc. Đặc biệt thư viện còn quan tâm bổ sung tài liệu địa chí phục vụ kỷ niệm 990 năm và 1000 năm Thăng Long - Hà Nội; Các sách chữ nổi và băng cassette phục vụ cho người khiếm thị:

Trong 2 năm 1999-2000 thư viện bổ sung:

- 18.000 bản sách tiếng Việt.
- 436 loại báo, tạp chí/năm.
- 500 sách chữ nổi.
- 600 băng cassette.

- 300 tài liệu địa chí.

Ngoài vốn sách mua bằng kinh phí nhà nước, thư viện đã chủ động khai thác sự hỗ trợ của các cơ quan, tổ chức quốc tế như: Quỹ sách Châu Á, thư viện thành phố Livơban (Pháp), Hội hữu nghị Việt Nhật, Hội đồng Anh, TP. Matxcova, quỹ phát triển văn hóa Thụy Điển - Việt Nam, Đại sứ quán Đan Mạch tại Việt Nam... với số lượng hơn 5000 bản sách.

Tổng số sách báo bổ sung trong 2 năm đạt 150% so với kế hoạch đã đề ra.

2. Đổi mới phương thức hoạt động, phục vụ tốt nhu cầu bạn đọc.

Trong giai đoạn hiện nay, sách báo phát triển với một tốc độ nhanh: phong phú về nội dung và đa dạng về hình thức thì việc định hướng và tạo điều kiện cho bạn đọc tiếp cận với tài liệu một cách nhanh chóng, hiệu quả là một vấn đề hết sức cần thiết. Công tác phục vụ bạn đọc được thư viện Hà Nội xác định là khâu mũi nhọn hàng đầu nên rất chú trọng đến việc đổi mới phương thức phục vụ nhằm đáp ứng một cách chủ động, linh hoạt và phù hợp với yêu cầu của độc giả. Từ năm 1990 việc ứng dụng công nghệ tin học của Thư viện Hà Nội đã đem lại hiệu quả cao trong công tác nghiệp vụ cũng như phục vụ bạn đọc, ngoài mục lục truyền thống, Thư viện Hà Nội đã phục vụ bạn đọc tra tìm tin bằng mục lục điện tử, đảm bảo chính xác, hiệu quả, tiết kiệm thời gian.

Trong 2 năm (1999-2000) Thư viện Hà Nội đã hoàn thành hồi cố toàn bộ kho sách của phòng đọc tổng hợp, kho tài liệu địa chí, ngoại văn. Tính đến nay đã xây dựng 5

CSDL với hơn 50.000 biểu ghi.

Kết quả công tác phục vụ bạn đọc năm 1999-2000 cụ thể như sau:

Năm 1999:

- cấp 8.900 thẻ bạn đọc.
- Phục vụ: 295.058 lượt bạn đọc.
799.015 lượt sách luân chuyển.

Năm 2000:

- Cấp 9537 thẻ bạn đọc.
- Phục vụ: 324.169 lượt bạn đọc.
895.170 lượt sách luân chuyển (bằng xe máy).

Ngoài ra Thư viện còn thực hiện luân chuyển sách ngoài thư viện: phục vụ nhân dân các huyện ngoại thành, phục vụ cho nhiều nhà nghiên cứu, nhà khoa học, sinh viên trong nước và nước ngoài làm đề tài khoa học, luận văn, luận án, chuyên đề... đặc biệt là nghiên cứu về Hà Nội trên mọi lĩnh vực: chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội...

* Ví dụ:

- Cung cấp thông tin tư liệu cho việc biên soạn "Bách khoa thư Hà Nội"; "Bách khoa thư Việt Nam"
- Chương trình "Đu địa chí truyền hình" của VTV3
- Chương trình "Ngày này năm xưa" của Đài PT-TH Hà Nội
- "Niên giám điện thoại những trang vàng" của Bưu điện TP. Hà Nội
- Cung cấp các tư liệu địa chí phục vụ "Kỷ niệm 990 năm của thành phố"

3. Không ngừng đổi mới các hoạt động tuyên truyền giới thiệu sách phục vụ tốt nhiệm vụ chính trị của thủ

đô và đất nước

Thông qua các hình thức như triển lãm sách báo, nói chuyện chuyên đề, tọa đàm, hội thảo, giao lưu văn hóa, liên hoan tuyên truyền giới thiệu sách của thiếu nhi, thi tìm hiểu qua sách báo... Thư viện Hà Nội đã định hướng cho bạn đọc sử dụng sách báo của thư viện, tạo được phong trào đọc sách báo sâu rộng, tạo một sân chơi văn hóa trí tuệ, bổ ích và lý thú cho mọi đối tượng, mọi tầng lớp, mọi lứa tuổi, thu hút sự quan tâm chú ý của hàng triệu lượt người. Có thể dẫn ra những hoạt động tiêu biểu trong 2 năm 1999-2000.

- Liên hoan tuyên truyền giới thiệu sách "Thiếu nhi thủ đô thực hiện 5 điều Bác Hồ dạy (năm 1999 đổi mới hình thức thi theo đội tuyển).

- Giao lưu văn hóa "Hành hương về cội nguồn" nhân giỗ tổ Hùng Vương (Tuyên truyền giới thiệu sách kết hợp với nhiều loại hình nghệ thuật).

- Tổ chức thi viết bài "Tìm hiểu về Thăng Long - Hà Nội" (năm 1999) thu được hơn 63 vạn bài thi, đạt 300% chỉ tiêu đề ra.

- Tổ chức các cuộc triển lãm sách báo "Mừng Đảng, mừng xuân, chào thiên niên kỷ mới", triển lãm "Như có Bác trong ngày vui đại thắng" đã phục vụ trên 4000 lượt người.

- Năm 2000 nhân kỷ niệm 55 năm Quốc khánh nước CHXHCN Việt Nam, Vụ Thư viện, Báo Nhi đồng tổ chức liên hoan tuyên truyền giới thiệu sách T.N toàn quốc với chủ đề "Việt Nam quê hương em, Thăng Long - Hà Nội ngàn năm yêu dấu" với sự tham gia của hàng triệu thiếu

nhì cả nước, Thư viện Hà Nội đã tham gia theo hình thức đội tuyển tuyên truyền giới thiệu sách thiếu nhi với chủ đề về "990 năm Thăng Long - Hà Nội" và đã đạt giải cao nhất của liên hoan (1 giải đặc biệt, 1 giải nhất).

- Phối hợp với Thư viện quốc gia, Cục Xuất bản, viện Hán - Nôm tổ chức "triển lãm sách 990 năm Thăng Long - Hà Nội" trưng bày 5000 tài liệu Hà Nội xưa và nay, thu hút trên 10.000 người đến dự.

- Tham gia cùng Ban chỉ đạo Quốc gia 1000 năm Thăng Long tổ chức thi tìm hiểu về lịch sử Thăng Long - Hà Nội với sự tham gia của 1,5 triệu học sinh, sinh viên trong cả nước (năm 2000).

- Tổ chức tọa đàm "Tác giả, tác phẩm và bạn đọc với đề tài về Hà Nội", Hội thảo "Công ước quốc tế về quyền trẻ em và vai trò của gia đình trong giáo dục con cái".

- Đặc biệt là Hội thảo "Những giải pháp khai thác kho tư liệu địa chí phục vụ 990 năm và 1000 năm Thăng Long - Hà Nội".

Các hình thức tọa đàm, hội thi, liên hoan, triển lãm... đã cuốn hút hàng vạn bạn đọc đến với thư viện.

4. Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động thư viện

Thư viện đã tổ chức được hệ thống mục lục khá hoàn chỉnh, xây dựng 5 CSDL với trên 50.000 biểu ghi. Biên soạn hàng trăm tài liệu thông tin thư mục chuyên đề, thư mục giới thiệu. Trong đó có 25 bộ thư mục tiêu biểu: "Hà Nội chống ngoại xâm", "Hà Nội bên thềm thế kỷ 21" (1000 tư liệu), "990 năm Thăng Long - Hà Nội (990 tư liệu)", "Hà Nội khoa học và công nghệ trong những năm

đổi mới" (300 tin)... Đặc biệt là bộ "Tổng tập thư mục địa chí Hà Nội", gồm 10.300 tư liệu về Hà Nội trước và sau 1954, đây là công trình nghiên cứu khoa học có giá trị lớn, được hội đồng khoa học thành phố và các chuyên gia đánh giá rất cao "Là công cụ tra cứu hữu hiệu, là kho tư liệu vô giá về Hà Nội và tạo cho Hà Nội trở thành trung tâm thông tin về Hà Nội".

5. Tiếp tục đẩy mạnh cuộc vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa", tích cực thực hiện chủ trương xã hội hóa nhằm duy trì, củng cố và phát triển mạng lưới thư viện cơ sở.

Từ năm 1994 đến nay, phong trào xây dựng thư viện, phòng đọc sách, tủ sách phường - xã - thôn ở Tp. Hà Nội đã phát triển khá mạnh mẽ, hiện nay ở Hà Nội có 200 thư viện cơ sở.

Để nâng cao hoạt động của mạng lưới thư viện cơ sở với phương châm "Xã hội hóa, đa dạng hóa nhằm tăng cường sự hỗ trợ của các ban ngành, Thư viện Hà Nội đã phối hợp với Sở Tư pháp, Bưu điện TP xây dựng các mô hình: phòng đọc sách trong điểm bưu điện văn hóa xã; thư viện kết hợp với tủ sách pháp luật...

Trong 2 năm 1999 - 2000 đã xây dựng được 35 TVCS. Để hỗ trợ cho hoạt động của các thư viện cơ sở chưa có điều kiện kinh phí để bổ sung sách thường xuyên, Thư viện Hà Nội đã chủ động tháo gỡ khó khăn bằng cách tổ chức luân chuyển sách từ thành phố, quận (huyện) xuống cơ sở theo lịch định kỳ được quy định phù hợp với địa phương.

Tổng số sách báo luân chuyển trong 2 năm là:

- Cửa thành phố: 34.000 bản.
  - Cửa quận - huyện: 25.000 bản.
- Đạt 150% kế hoạch.

Phối hợp với UBND, Phòng Văn hóa, Nhà Văn hóa, một số quận - huyện tổ chức các ngày hội quyên góp sách tại các thư viện xã, phường điểm, ngày hội đó diễn ra rầm rộ với nhiều hình thức thông tin: Băng rôn, khẩu hiệu, pa nô, áp phích, giới thiệu trên hệ thống đài phát thanh, kết hợp với các hoạt động văn nghệ, thể thao, trò chơi dân gian... Ngoài sách, báo do nhân dân và các tổ chức xã hội ở địa phương quyên góp, thư viện còn nhận được sự tài trợ của các cơ quan TW và thành phố như: Thư viện Quốc gia, các nhà xuất bản, công ty phát hành sách...

Kết quả:

- Thư viện xã Nam Hồng nhận được 3000 cuốn sách và 2.000.000đ.
- Thư viện xã Bát Tràng nhận được 1500 cuốn sách và 2.500.000đ.
- Thư viện phường Trung Liệt nhận được 1000 cuốn sách và 1.500.000đ.

Vận động các cơ quan TW và thành phố (Báo Nhi đồng, Nxb Kim Đồng, Công ty Prudential...) ủng hộ sách báo, quà tặng, giải thưởng cho các cuộc thi tuyên truyền giới thiệu sách của thiếu nhi...

- Để không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ đáp ứng với yêu cầu phát triển của sự nghiệp thư viện hiện nay, Thư viện Hà Nội thường xuyên mở các lớp tập huấn nghiệp vụ cho cán bộ thư viện quận - huyện, cơ sở và mở nhiều lớp tập huấn về nghệ thuật tuyên truyền

giới thiệu sách cho cán bộ phụ trách và các em thiếu nhi trong dịp hè:

Năm 1999: 28 lớp

Năm 2000: 32 lớp

Từ việc thực hiện chủ trương "Xã hội hóa" "Đa dạng hóa" các mô hình hoạt động sách báo ở cơ sở và từ sự đổi mới về hình thức phục vụ, hình thức thi tuyên truyền giới thiệu sách thiếu nhi... hoạt động của hệ thống thư viện cơ sở TP. Hà Nội đã phát triển mạnh mẽ, khẳng định được vị trí quan trọng của thư viện trong đời sống xã hội.

* Đổi mới từ trong cách nghĩ, cách làm:

Bằng những hoạt động phong phú, đa dạng và hiệu quả, Thư viện Hà Nội đã khẳng định được vị thế của mình trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ và phát triển thủ đô, góp phần nâng cao đời sống văn hóa tinh thần cho mọi tầng lớp nhân dân ở nội, ngoại thành Hà Nội. Với những thành tích đã đạt được, 2 năm qua Thư viện Hà Nội đã nhận được nhiều bằng khen, cờ thi đua xuất sắc của Bộ Văn hóa Thông tin, UBNDTP, Sở Văn hóa Thông tin. Đặc biệt vừa qua nhân dịp kỷ niệm 47 năm giải phóng Thủ đô (10/10/1954 - 10/10/2001) và 45 năm ngày thành lập (15/10/1956 - 15/10/2001), Thư viện Hà Nội đã vinh dự được Nhà nước trao tặng phần thưởng cao quý "Huân chương lao động hạng nhất". Vinh quang này thuộc về nhiều thế hệ anh chị em cán bộ Thư viện Hà Nội, trong đó có phần đóng góp tích cực của đội ngũ cán bộ thư viện hiện nay.

Bước sang kỷ nguyên mới - kỷ nguyên văn minh, trí tuệ, nền "Kinh tế tri thức", để phục vụ đắc lực cho công cuộc xây

dựng và phát triển Thủ đô, hướng tới kỷ niệm 1000 năm Thăng Long - Hà Nội (2010), Thư viện Hà Nội thực sự chưa bằng lòng với những gì đã làm được mà cần phải xây dựng chiến lược phát triển ưu tiên, tiếp tục đổi mới trong mọi hoạt động nhằm phát huy mạnh mẽ vai trò của sách báo trong đời sống xã hội, khai thác mọi tiềm năng của thư viện để đẩy mạnh CNH - HĐH, thực hiện "Dân giàu nước mạnh xã hội công bằng văn minh".

II. PHƯƠNG HƯỚNG HOẠT ĐỘNG HƯỚNG TỚI KỶ NIỆM 1000 NĂM THĂNG LONG - HÀ NỘI

- Năm 2002 Thư viện Hà Nội sẽ được UBND Tp. đầu tư, nâng cấp trụ sở theo đúng yêu cầu thiết kế sử dụng của một thư viện hiện đại. Đầu tư trang thiết bị để nâng cao tính năng quản lý, công tác nghiệp vụ và phục vụ bạn đọc.

- Đổi mới phương thức phục vụ để đáp ứng nhu cầu thông tin ngày càng cao của bạn đọc Thủ đô như: Xây dựng phòng đọc chất lượng cao, giải đáp thông tin qua điện thoại, cung cấp thông tin cho bạn đọc theo phương thức đặt hàng, tiếp tục thực hiện luân chuyển sách ngoài thư viện, phát huy thế mạnh của kho mở tại phòng mượn để tổ chức kho mở của phòng đọc...

- Nhanh chóng đẩy mạnh tốc độ phát triển vốn sách: gồm tài liệu truyền thống và điện tử để đáp ứng được nhu cầu của bạn đọc Thủ đô trong giai đoạn mới.

- Tiếp tục đẩy mạnh công nghệ thông tin, tự động hóa các khâu nghiệp vụ, quản lý tư liệu và phục vụ bạn đọc:

+ Tăng cường sự phối hợp trao đổi giữa các thư viện tỉnh, TP. trên cả nước thông qua mạng Intranet thư viện

Quốc gia để khai thác, chia sẻ nguồn lực thông tin, đặc biệt là thông tin tư liệu địa chí.

+ Nối mạng Internet, tiếp cận với CSDL quốc tế, mở dịch vụ thư viện tại nhà.

+ Thư viện Hà Nội còn có một kho tư liệu địa chí quý hiếm có trên 10.000 tư liệu gồm các gia phả, thân phả, thân tích, văn bia... được dập trên giấy dó, nhiều tranh, ảnh, bản đồ. Để quản lý được loại tài liệu này thư viện Hà Nội cần nhanh chóng có biện pháp sao chụp chuyển dạng tài liệu mới có thể lưu giữ được lâu dài. Tiếp tục bổ sung các CSDL các bài trích về Hà Nội, danh nhân Hà Nội, đường phố Hà Nội... Đặc biệt để chuẩn bị 1000 năm Thăng Long - Hà Nội (2010) thư viện Hà Nội phấn đấu xây dựng một trang Web, 1 bộ điển tịch và một đĩa CD về Hà Nội để giới thiệu với đông đảo bạn đọc trong nước và thế giới.

- Cùng cố vững chắc mạng lưới thư viện quận - huyện. Tiếp tục phát triển các mô hình đọc sách ở cơ sở tùy theo điều kiện địa phương, tiếp tục kết hợp với tủ sách pháp luật, bưu điện văn hóa xã. Tích cực tuyên truyền, vận động thực hiện chủ trương "Xã hội hóa" để tăng cường nguồn lực cho hoạt động thư viện từ các cấp, các ngành, các tổ chức xã hội.. Đồng thời để phát huy vai trò tự quản, tự phục vụ ở mỗi cộng đồng dân cư.

* Thư viện Hà Nội tích cực thực hiện dự án "Xây dựng kho sách lưu động" phục vụ nhân dân các huyện ngoại thành Hà Nội.